

Modeling competence development on sustainable entrepreneurial intention with the mediation of students' entrepreneurial orientation

Roya motesadi ¹ Kamran bagherimajd*²

1.MA student in educational administration, Department of educational Science, University of sistan and baluchestan, zahedan, Iran.

2.associated professor, Department of educational Science, Faculty of education and psychology, University of sistan and baluchestan, zahedan, Iran.

ARTICLE INFO

Article Type:

Original Research

Received: 04.06.2024

Revised: 15.11.2024

Accepted: 14.01.2025

Keyword:

Higher education
Development of
entrepreneurial competence
entrepreneurial orientation
sustainable entrepreneurial
intention

*Corresponding Author:

Kamran bagherimajd

Email:

r_bagherimajd@ped.usb.ac.ir

ABSTRACT

Market and social developments are influenced by sustainable entrepreneurship and universities are constructive in creating sustainable entrepreneurship for social and economic development by developing competencies. The purpose of this article is to investigate the modeling of competence development on sustainable entrepreneurial intention with the mediation of students' entrepreneurial orientation. The present study was a correlational study, and its research population was the graduate students of Sistan and Baluchistan University in 2023, and the number of samples was selected according to stratified random sampling of 293 people. The research tool included three questionnaires: sustainable entrepreneurial intention, entrepreneurial competency development, and entrepreneurial orientation, and the validity and reliability of all three tools were reported according to appropriate analysis. The analysis method was according to Lisrel 10 software and structural equation modeling. The finding showed that the development of entrepreneurial competence was directly indirectly effective on the formation of sustainable entrepreneurial intention. On the other hand, competency development had a direct effect on entrepreneurial orientation. Also, entrepreneurial orientation was effective on the formation of sustainable entrepreneurial intention. It can be said in result that the social and environmental sustainability of entrepreneurship are influenced by the development of competencies. and the development of entrepreneurial competence has a constructive role on creativity, innovation, activeness and risk-taking. and the improvement of entrepreneurial orientation of students is influenced by the increase of entrepreneurial competences.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

With increasing awareness of social and environmental sustainability, sustainable entrepreneurship has emerged as an area of research interest. Sustainable entrepreneurship is effective in society, economy and environment in market and social developments. And universities are constructive by training and creating motivation and interest in creating sustainable entrepreneurship for the purpose of social and economic development. In the other hand, the role of universities in developing competence based on enriching entrepreneurial knowledge and skills and creating an environment for fostering entrepreneurial spirit is necessary in increasing sustainable entrepreneurship. Also, entrepreneurial orientation as a driving force based on a person's attitude to innovation, being active, courage and risk-taking in starting or managing a business is necessary for sustainable entrepreneurship. Considering the above importance and limited research in order to understand the process of entrepreneurship development of people and the factors affecting it, there is still not enough understanding and recognition in this field. On the other hand, considering the knowledge gaps in sustainable entrepreneurship, the role of educators in the intention of sustainable entrepreneurship through active and innovative strategies to develop competencies, The role of universities in developing policies and programs to strengthen innovation, creativity and risk-taking as a different path to stimulate the formation of sustainable entrepreneurship, existed. The researchers decided to investigate the drivers of the formation of sustainable entrepreneurial intention through the development of competence with the mediation of the entrepreneurial orientation of postgraduate students.

Methodology

The present study was a correlational study, and its research population was the graduate students of Sistan and Baluchistan University, and the number of samples was selected according to stratified random sampling of 293 people. The research tool included three questionnaires: sustainable entrepreneurial intention, entrepreneurial competency development, and entrepreneurial orientation, and the validity and reliability of all three tools were reported according to appropriate analysis. The analysis method was according to Lisrel software and structural equation modeling.

Results and Discussion

In the demographic description, the participants included 120 men and 173 women, of which 0.53 belonged to the humanities group, 0.26 to technical and engineering, and 0.21 to the basic sciences group.

Description of the research indicators: In Table 1, the descriptive indicators of the research variables are presented.

Table 1. Descriptive indices of the variables

3	2	1	standard deviation	mean	variable
		1	0.59	4.13	1. entrepreneurial competence
	2	0.63	0.68	3.67	2. entrepreneurial orientation
3	0.64	0.67	0.71	3.83	3. sustainable entrepreneurial

According to the above table, the correlation coefficients between all research components were positive and expressed a significant relationship ($p < 0.01$) between the research components.

The following table shows the direct and indirect effects of all research variables. that all relationships were significant at the 0.001 level. The amount of explained variance shows that entrepreneurial competence and entrepreneurial orientation explain 0.45 of sustainable entrepreneurial changes. Also, entrepreneurial competence explains 0.39 of changes in entrepreneurial orientation.

Table 2. direct, indirect, total effects of research variables

R ²	Total effect	t	Indirect effect	direct effect	path
0.45	0.66	7.12	0.22	0.44	sustainable entrepreneurial from entrepreneurial competence
0.39	0/63	8.82		0.63	entrepreneurial orientation from entrepreneurial competence
	0.36	3/06		0.36	sustainable entrepreneurial from entrepreneurial orientation

Also, the development of entrepreneurial competence had an effect on sustainable entrepreneurship (0.44) and on entrepreneurial orientation (0.63), which is significant at the 0.001 level. And entrepreneurial orientation had an effect on sustainable entrepreneurship (0.36), which is significant at the 0.001 level.

Creating sustainable entrepreneurship for the purpose of social, economic and environmental development requires moving in the main direction of creating key entrepreneurship skills in students. So that they, as future leaders and managers of the society, can be constructive in reducing poverty and employability and creating opportunities. It can be said that students' entrepreneurial skills play a role in improving their sustainable entrepreneurial intention, in other words, the social and environmental sustainability of entrepreneurship is influenced by the development of competencies. In other hand, the development of entrepreneurial competence has a constructive role on creativity, innovation, activeness and risk-taking. And the improvement of students' entrepreneurial orientation is influenced by the increase of

entrepreneurial skills. from the perspective of innovation development, activeness and risk-taking of students plays a role in improving the intention of sustainable entrepreneurship, and the social and environmental sustainability of entrepreneurship is influenced by the orientation of entrepreneurs.

Conclusions

It can be said that the intention of sustainable entrepreneurship is affected by the formation of competence and entrepreneurial orientation in students. Universities by developing competencies of opportunity recognition, opportunity evaluation, risk management, vision transfer, tenacity and perseverance, creative problem solving, use of resources, communication skills, value creation, ability to maintain focus, flexibility, self-efficacy and construction and The use of networks and orientation based on innovation, being active and taking risks have a constructive role in society and a sustainable ecosystem. In other words, the intention of sustainable entrepreneurship has a special role and impact in the process of economic and social development of universities. Higher education systems can discover or create opportunities and evaluate and exploit them and provide new services and empowering students and creating new values through competence development and entrepreneurial orientation, facilitate the development of sustainable entrepreneurial intention.

مدلسازی توسعه شایستگی بر قصد کارآفرینی پایدار با میانجی‌گری جهت‌گیری کارآفرینی دانشجویان

رویا متصدی ^۱، کامران باقری مجد^۲

۱- کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

۲- دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

چکیده

اطلاعات مقاله

تحولات بازاری و اجتماعی تحت تاثیر کارآفرینی پایدار می‌باشد و دانشگاه‌ها با توسعه شایستگی‌ها در ایجاد کارآفرینی پایدار به منظور توسعه اجتماعی و اقتصادی سازنده می‌باشند. هدف، این مقاله، مدلسازی توسعه شایستگی بر قصد کارآفرینی پایدار با میانجی‌گری جهت‌گیری کارآفرینی دانشجویان را بررسی می‌کند. روش این پژوهش به صورت همبستگی بود. جامعه پژوهش، دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان در سال ۱۴۰۲ بوده است و تعداد نمونه با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای ۲۹۳ نفر انتخاب شده است. ابزار پژوهش شامل سه پرسشنامه قصد کارآفرینی پایدار، توسعه شایستگی کارآفرینی و جهت‌گیری کارآفرینی بود. روایی و پایایی هر سه ابزار مطابق تحلیل مناسب گزارش شدند. روش تجزیه و تحلیل مطابق با نرم‌افزار لیزرل ۱۰ و مدلسازی معادلات ساختاری بوده است. یافته‌ها نشان داد، توسعه شایستگی کارآفرینی بر شکل‌گیری قصد کارآفرینی پایدار به صورت مستقیم و غیر مستقیم موثر بود. از طرفی توسعه شایستگی کارآفرینی بر جهت‌گیری کارآفرینی اثر مستقیم داشت. همچنین، جهت‌گیری کارآفرینی بر شکل‌گیری قصد کارآفرینی پایدار موثر بوده است. در نتایج می‌توان گفت، پایداری اجتماعی و زیست محیطی کارآفرینی تحت تاثیر توسعه شایستگی‌ها می‌باشند و توسعه شایستگی کارآفرینی بر خلاقیت، نوآوری، فعال بودن و ریسک‌پذیری نقش سازنده دارد و بهبود جهت‌گیری کارآفرینی دانشجویان تحت تاثیر افزایش شایستگی‌های کارآفرینی می‌باشد.

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۳/۱۵

بازنگری مقاله: ۱۴۰۳/۰۸/۲۵

پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۱۰/۲۵

کلیدواژگان:

آموزش عالی
توسعه شایستگی کارآفرینی
جهت‌گیری کارآفرینی
قصد کارآفرینی پایدار

*نویسنده مسئول: کامران باقری مجد

پست الکترونیکی:

r_bagherimajd@ped.usb.ac.ir

۱. مقدمه

کارآفرینی محرک قدرتمندی برای تغییرات مثبت و انعطاف‌پذیر در اقتصاد می‌باشد و نقش مهمی در ارتقای توسعه اقتصادی، نوآوری و پیشرفت اجتماعی دارد و کارآفرینی پایدار با نقش‌آفرینی در اقتصاد، محیط زیست و جامعه، می‌تواند به حل نگرانی‌های تجاری و عملکرد سازمانی با حفاظت از زیست‌بوم و اجتماع کمک کند (گیو و وانگ^۱، ۲۰۲۲؛ گری و تریک^۲، ۲۰۱۰؛ ژانگ و همکاران^۳، ۲۰۲۴) و کارآفرینان با قصد و انگیزه برای احترام به مردم، حفاظت از محیط زیست و حفظ اقتصاد و افزایش ارزش سازمان به سمت یک کارآفرینی پایدارتر روی آوردند (آگو و نوچوکو^۴، ۲۰۲۰؛ سندولا و همکاران^۵، ۲۰۱۸؛ گیو و همکاران^۶، ۲۰۲۴). توسعه پایدار در کارآفرینی یک پدیده چند سطحی است که ویژگی‌های اجتماعی، زیست محیطی و اقتصادی را در بین فرآیندهای کارآفرینی، تحولات بازار و تحولات اجتماعی در مقیاس بزرگ به هم مرتبط می‌کند (جوهانسون و اسپالتگر^۷، ۲۰۲۰). بنابراین می‌توان اظهار داشت قصد کارآفرینی به عنوان یکی از ابزارهای اصلی توسعه کارآفرینی پایدار محسوب می‌شود. در همین راستا شاغلان آموزشی می‌توانند اهداف کارآفرینی پایدار را از طریق استراتژی‌های فعال مبتنی بر ارزش برای افزایش نگرش‌ها، تحریک کنند. می‌توان اظهار داشت هدف کارآفرینان پایدار ایجاد تعادل بین اهداف اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی می‌باشد که این ابعاد در کارآفرینی پایدار به بررسی تأثیرات بیرون از محیط فرد بر قصد کارآفرینی و تصمیم‌گیری‌های پایداری متمرکز می‌باشند (شفر و پتزلت^۸، ۲۰۱۱؛ گوسومی و همکاران^۹، ۲۰۲۴). از جهتی قصد کارآفرینی پایدار شامل نگرش، هنجارهای ذهنی، و کنترل رفتاری هستند که این اجزاء با هم در تعامل هستند و بررسی این ابعاد به مدیران و سازمان‌ها کمک می‌کند تا سبب بهبود در فرآیند قصد کارآفرینی پایدار شوند (جوهانسون و اسپالتگر^{۱۰}، ۲۰۲۰). در ادبیات قصد کارآفرینی پایدار با مدنظر قرار دادن عناصر پایداری، اهداف اجتماعی و زیست محیطی را به‌طور همزمان دنبال می‌کند (شارما و همکاران^{۱۱}، ۲۰۲۱). یکی از وظایف دانشگاه‌های قرن بیست و یکم، ترویج و توسعه اجتماعی و اقتصادی محیط خود از طریق قصد کارآفرینی پایدار و تحقق آن به واسطه حمایت آموزش، حمایت ساختاری، الهام‌بخشی و ایجاد انگیزه و علاقه، در دانشجویان است (بارباسنچز و اتینزا ساهوکیلو^{۱۲}، ۲۰۱۸؛ آردی و همکاران^{۱۳}، ۲۰۲۴).

^۱. Gu & Wang^۲. Carree & Thurik^۳. Zhang & et al^۴. Agu & Nwachukwu^۵. Sendawula & et al^۶. Gu & et al^۷. Johnson & Schaltegger^۸. Shepherd & Patzelt^۹. Goswami & et al^{۱۰}. Johnson & Schaltegger^{۱۱}. Sharma & et al^{۱۲}. Barba-Sánchez & Atienza-Sahuquillo^{۱۳}. Ardi & et al

برای تحقق قصد کارآفرینی پایدار، توسعه شایستگی‌های کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در سیستم آموزش عالی ضرورت می‌یابد (هیتز و پارکر^۱، ۲۰۱۹). اتحادیه اروپا، شایستگی کارآفرینی را به عنوان ظرفیت عمل بر اساس فرصت‌ها و ایده‌ها و تبدیل آنها به ارزش برای دیگران تعریف کرده است. بنابراین مهم‌ترین موانع ایجاد کسب و کار و خوداشتغالی جوانان، فقدان دانش و مهارت برای کارآفرینی و ترس از شکست است که اهمیت ایجاد شایستگی‌های کارآفرینی در کاهش اثرات مخرب تولید ناپایدار و اعتماد به نفس برای جوانان را در یک محیط چنדרشته‌ای نشان می‌دهد (لاکویز^۲، ۲۰۲۰؛ نادری و مناوریفرد^۳، ۲۰۲۲). در ادبیات شایستگی‌های کارآفرینی را به چهار گروه، شایستگی‌های تجاری و مدیریتی، شایستگی‌های روابط انسانی، شایستگی‌های مفهومی و رابطه‌ای، و شایستگی‌های نگرش‌ها یا ویژگی‌ها طبقه‌بندی کردند (پنچو و سالوپاجو^۴، ۲۰۱۱). در مطالعات دیگر، شایستگی کارآفرینی، مولفه‌های تشخیص فرصت، ارزیابی فرصت، مدیریت ریسک، انتقال چشم‌انداز، سرسختی و استقامت، حل خلاقانه مساله، استفاده از منابع، مهارت‌های ارتباطی، ایجاد ارزش، توانایی حفظ تمرکز، انعطاف پذیری، خودکارآمدی و ساخت و استفاده از شبکه‌ها را در بر می‌گیرد (اوکولی و همکاران^۵، ۲۰۲۱). بر اساس رویکرد مبتنی بر شایستگی، دانشگاه‌ها باید برای دانشجویان ابزارها و فرصت‌هایی برای اندازه‌گیری و تقویت شایستگی‌های کارآفرینی فراهم کنند. این رویکرد کمی‌سازی و اندازه‌گیری پیشرفت در یادگیری دانشجویان را از طریق ابزارها تسهیل می‌کند و امکان ارزیابی عینی این توانایی‌ها را فراهم می‌آورد (سانچز ریبولت و همکاران^۶، ۲۰۱۱؛ نارمادیثیا و همکاران^۷، ۲۰۲۴). موسسات آموزش عالی از طریق آموزش برای توسعه پایدار، نقش مهمی در پایه‌گذاری توسعه شایستگی کارآفرینی پایدار ایفا می‌کنند این امر نه تنها بر مبنای شایستگی‌های کارآفرینی تمرکز دارند بلکه به دانشجویان آموزش می‌دهند چگونه این شایستگی‌ها را در زندگی و کسب و کار خود بکارگیرند (لانز و همکاران^۸، ۲۰۱۴؛ برنادو و براتسکی^۹، ۲۰۲۴).

از جهت دیگر به منظور توسعه و بهبود کارآفرینی پایدار، جهت‌گیری کارآفرینی دانشجویان در آموزش عالی ضرورت می‌یابد که جهت‌گیری کارآفرینی پایدار به عنوان یک قابلیت پویا، سازمان‌ها را قادر می‌سازد که جهت‌گیری‌های استراتژیک متعددی را برای پرورش ذهنیت کارآفرینانه و ادغام شیوه‌های پایدار در استراتژی سازمان خود اتخاذ کنند. در آموزش، جهت‌گیری کارآفرینی تمایل فرد به نوآوری، فعال بودن و شجاعت و ریسک-پذیری در راه اندازی یا مدیریت یک کسب و کار تعریف می‌شود (عباسیان‌چاوری و موریتز^{۱۰}، ۲۰۲۱؛ خلفان و

^۱ . Hayter & Parker

^۲ . Lackéus

^۳ . Naderi & Monavvarifard

^۴ . Penchev & Salopaju

^۵ . Okolie & et al

^۶ . Sánchez-Rebullet & et al

^۷ . Narmaditya & et al

^۸ . Lans & et al

^۹ . Bernadó & Bratzke

^{۱۰} . Abbasianchavari & Moritz

همکاران^۱؛ ۲۰۲۴). محققان جهت‌گیری کارآفرینی را دارای سه بعد فعال‌بودن، نوآوری و ریسک‌پذیری مورد بررسی قرار داده‌اند (کوپن و اسلوین ۱۹۸۸؛ گاپتا و گاپتا، ۲۰۱۵؛ پنگ و همکاران، ۲۰۲۴). جهت‌گیری کارآفرینی به میزانی که مدیران ارشد تمایل دارند ریسک‌های مرتبط با کسب و کار را بپذیرند (بعد ریسک‌پذیری) و به نفع تغییر و نوآوری به منظور دستیابی به یک مزیت رقابتی برای شرکت خود اقدام کنند (بعد نوآوری) و رقابت تهاجمی با سایر سازمان‌ها (بعد فعال‌بودن) را در پیش گیرند، تعریف می‌شود (کوپن و سلوین، ۱۹۸۸؛ پنگ و همکاران، ۲۰۲۴). جهت‌گیری کارآفرینی می‌تواند به عنوان یک نیروی محرکه در تحولات آموزش عالی نقش کلیدی داشته باشد. این امر برای افزایش مزیت‌های رقابتی دانشگاه‌ها امری ضروری است و نقش مهمی در ارتقای کیفیت آموزش، ایجاد فعالیت‌های استارت‌آپی و افزایش بهره‌وری سازمان دارد که دانشگاهیان از طریق مشارکت در شوراهای اختصاصی و تبادل آنها با مدیران نقش مهمی در تحقق جهت‌گیری کارآفرینانه موسسات خود ایفا می‌کنند (کلارک، ۲۰۰۴؛ بودلیکا و همکاران، ۲۰۲۴). در دانشگاه‌ها اساتید از طریق جهت‌گیری کارآفرینی می‌توانند نقش اساسی در کمک به موسسات خود در جهت توسعه برنامه‌های دانشگاهی جدید که تقاضای بالقوه بازار، تعامل با صنعت و ارائه ایده‌ها و فرصت‌های نوآورانه برای رشد و توسعه دارند، ایفا کنند علاوه بر این، آنها می‌توانند به موسسات خود در دستیابی به اعتبار علمی کمک کنند که موقعیت معتبر آنها را در سازمان افزایش دهد و دانشجویان جدید را جذب کنند (عبیدی و همکاران، ۲۰۲۲؛ آمارال و همکاران، ۲۰۲۴).

علیرغم اینکه حجم وسیعی از ادبیات به مطالعه قصد رفتار کارآفرینی سنتی اختصاص داده شده است، تحقیقات در مورد قصد کارآفرینی پایدار در مراحل ابتدایی قرار دارد (رومرو کلمنرس و ریازرودریگز، ۲۰۲۲؛ آرو، ۲۰۲۰؛ گوسومی و همکاران، ۲۰۲۴). همچنین توسعه کارآفرینی که یکی از محورهای اصلی توسعه اقتصادی می‌باشد هنوز اطلاعات در رابطه با عواملی که منجر به کارآفرین شدن نسل جوان (دانشجویان) از طریق آموزش پایدار می‌شود، محدود می‌باشد (چوهان و همکاران، ۲۰۲۴). با افزایش آگاهی از پایداری اجتماعی و زیست محیطی، کارآفرینی پایدار به عنوان یک حوزه مورد علاقه تحقیقاتی ظاهر شده است که مقاصد کارآفرینی پایدار تحت تاثیر نگرش افراد نسبت به ایجاد کسب و کار پایدار و توسعه شایستگی، سطح دشواری درک شده برای انجام آن اقدام و هنجارهای ذهنی است و این ابعاد به طور مثبت تحت تاثیر ارزش‌های نوع دوستانه افراد، آموزش کارآفرینی

^۱ . Khalfan & et al

^۲ . Gupta & Gupta

^۳ . Peng & et al

^۴ . Peng & et al

^۵ . Clark

^۶ . Bodolica & et al

^۷ . Abidi & et al

^۸ . Amaral & et al

^۹ . Romero-Colmenares & Reyes-Rodríguez

^{۱۰} . Arru

^{۱۱} . Goswami & et al

^{۱۲} . Chauhan & et al

پایدار و همچنین اعتقادی که از خود برای دستیابی به اهداف و توسعه شایستگی دارند، می‌باشد. از طرفی جهت‌گیری کارآفرینی دانشجویان را قادر می‌سازد تا با پذیرش ریسک برای پیش‌بینی تقاضای آینده، از طریق پذیرش نوآوری‌های موجود یا تولید نوآوری‌ها، نوآوری کنند (رومرکلمینرز و ریزرودریگز^۱، ۲۰۲۲؛ اتریآ^۲، ۲۰۱۸). می‌توان بیان داشت کارآفرینی پایدار با توجه به نقش مهم آن در جامعه، اقتصاد و محیط زیست در تحولات بازاری و اجتماعی موثر است و دانشگاه‌ها با آموزش به‌همراه ایجاد انگیزه و علاقه در ایجاد قصد کارآفرینی پایدار به منظور توسعه اجتماعی و اقتصادی سازنده می‌باشند از جهتی نقش دانشگاه‌ها در توسعه شایستگی مبتنی بر غنی‌سازی دانش و مهارت‌های کارآفرینی و ایجاد فضایی برای پرورش روحیه کارآفرینی در افزایش کارآفرینی پایدار ضرورت دارد. با توجه به اهمیت فوق و تحقیقات محدود به منظور شناخت فرآیند توسعه کارآفرینی افراد و عوامل تأثیرگذار بر آن، هنوز درک و شناخت کافی در این زمینه وجود ندارد. از طرفی شکاف‌های دانش موجود در کارآفرینی پایدار، نقش شاغلان آموزشی در قصد کارآفرینی پایدار از طریق استراتژی‌های فعال و نوآور برای توسعه شایستگی‌ها، نقش دانشگاه‌ها در توسعه سیاست و برنامه‌ها برای تقویت نوآوری، خلاقیت و ریسک‌پذیری به عنوان مسیری متفاوت برای تحریک شکل‌گیری کارآفرینی پایدار، محققان را بر آن داشت تا به مدلسازی توسعه شایستگی بر قصد کارآفرینی پایدار با میانجی‌گری جهت‌گیری کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی بپردازند.

این مطالعه رویکرد جدیدی برای نهادینه کردن قصد کارآفرینی پایدار در ابعاد اجتماعی و زیست محیطی در دانشگاه را از طریق توسعه شایستگی کارآفرینی و جهت‌گیری کارآفرینی در سیستم آموزش عالی ارائه کرده است و مباحث نظری در حوزه قصد کارآفرینی پایدار، توسعه شایستگی کارآفرینی و جهت‌گیری کارآفرینی در موسسات آموزش عالی را بیان کرده است و برای شکاف موجود در ادبیات کمک کننده می‌باشد. این مطالعه تأثیر توسعه شایستگی کارآفرینی و جهت‌گیری کارآفرینی را به صورت مستقیم و غیرمستقیم با قصد کارآفرینی پایدار بر پایه معادلات ساختاری در موسسات آموزش عالی را برای اولین بار بررسی می‌کند. در نهایت این مطالعه بینش و درک جدیدی برای انگیزه‌های کارآفرینی پایدار از طریق توسعه شایستگی و جهت‌گیری کارآفرینی فراهم می‌کند و کمک کننده پشتوانه نظری در توسعه قصد کارآفرینی پایدار می‌باشد و پیشنهادات مفیدی را برای رهبران و مدیران موسسات آموزش عالی فراهم می‌کند تا فاکتورهای قصد کارآفرینی پایدار را در دانشگاه توسعه و بهبود بخشند.

در ادامه مبانی نظری و پیشینه پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها و بحث و نتیجه‌گیری ارائه شده است:

۲. مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۲-۱. قصد کارآفرینی پایدار

قصد کارآفرینی پایدار به نیت افراد برای مشارکت دادن خود در فرایند شناخت، ارزیابی و بهره‌برداری از فرصت‌های کارآفرینی اطلاق می‌شود که می‌تواند تأثیر سازمان‌ها بر محیط طبیعی را به حداقل برساند و منافی را برای کل جامعه محلی با بهبود استانداردهای زندگی آنها ایجاد کند (تهسین و هاید^۳، ۲۰۲۱). کارآفرینی پایدار توسط نگرش

^۱ . Romero-Colmenares & Reyes-Rodríguez

^۲ . Etriya

^۳ . Tehseen & Haider

نسبت به پایداری و مطلوبیت کارآفرینی درک شده هدایت می‌شود که این دو نگرش توسط نوع دوستی و پاداش‌های بیرونی هدایت می‌شوند (وریو و همکاران^۱، ۲۰۱۸). یکی از مهم ترین و رایج ترین نظریه‌های مطرح شده در زمینه قصد کارآفرینی، نظریه رفتار برنامه ریزی شده آیتن است. طبق این نظریه، سه عامل کلیدی قصد کارآفرینانه را شکل می‌دهد که عبارتند از: ۱. نگرش فرد نسبت به کارآفرینی که نشان دهنده ارزشیابی مثبت یا منفی وی در مورد کارآفرینی است؛ ۲. هنجارهای ذهنی که نشان دهنده فشارهای اجتماعی درک شده در مورد انجام یا عدم انجام رفتارهای کارآفرینانه است؛ و ۳. کنترل رفتاری درک شده، نشان دهنده میزانی است که شخص، شخصا برای شروع سرمایه‌گذاری جدید صلاحیت بیشتری دارد و به میزانی اشاره می‌کند که تا چه حد خود را قادر به انجام یک رفتار می‌داند (تا و همکاران^۲، ۲۰۲۱). اکوسیستم‌های قصد کارآفرینی پایدار به‌جای پیگیری مستقل اهداف اجتماعی و زیست محیطی، به‌طور سیستماتیک تمام عناصر پایداری را در نظر می‌گیرد و اهداف اجتماعی و زیست محیطی را به‌طور همزمان دنبال می‌کند (شارما و همکاران^۳، ۲۰۲۱). این دو رکن مرتبط و وابسته به هم هستند. رکن اجتماعی حاکی از آن است که توسعه پایدار باید عواملی مانند عدالت اجتماعی، کاهش فقر، رفاه انسانی و ثبات اجتماعی را در نظر بگیرد و رکن زیست محیطی بیانگر این است که توسعه پایدار باید محیط زیست را محافظت و بهبود بخشد و به تعادل اکولوژیکی دست یابد تا منابع و بسترهای زیست محیطی لازم برای توسعه آینده فراهم شود (ولکمن و همکاران^۴، ۲۰۲۱). دانشگاه‌ها برای تحریک و تقویت قصد کارآفرینی باید تلاش کنند فضای کارآفرینی مثبتی را از طریق آموزش کارآفرینی برای دانشجویان ایجاد کنند، ترس آنها را از کارآفرینی را کاهش دهند و درک صحیح آنها را از کارآفرینی بهبود بخشند (چاپلرز و همکاران^۵، ۲۰۱۹).

۲-۲. توسعه شایستگی کارآفرینی

پرورش و توسعه شایستگی کارآفرینی را می‌توان به‌عنوان ادغام جامعی از دانش، مهارت‌ها، توانایی‌ها و تجربه تعریف کرد که افراد را برای اجرای ماهرانه وظایف شغلی خاص توانمند می‌کند. شایستگی‌های کارآفرینی به عنوان مجموعه‌ای از ارزش‌ها، دانش، انگیزه‌ها، نگرش‌ها و مهارت‌های لازم برای ایجاد موفقیت آمیز یک سازمان تعریف می‌شوند (کیندت بارت^۶، ۲۰۱۵؛ والری^۷، ۲۰۱۵). در توسعه شایستگی‌های کارآفرینی از ترکیب سه نظریه دینفعان، نظریه مباشرت و نظریه عامل اصلی استفاده می‌شود. در نظریه دینفعان، دانشجویان و اساتید در آموزش عالی عاملان اصلی در فرایند یاددهی یادگیری محسوب می‌شوند (بومن و لاکي^۸، ۲۰۲۱). از طرفی این دینفعان شامل گروه یا فردی که می‌تواند بر دستیابی به هدف سازمان تاثیر بگذارد یا تحت تاثیر قرار گیرد تعریف کرد و کارکنان، جوامع، دولت و حتی محیط زیست یک گروه مهم برای کسب و کار هستند (لیتلوود^۹، ۲۰۱۸). در نظریه مباشرت،

^۱. Vuorio & et al

^۲. Tan & et al

^۳. Sharma & et al

^۴. Volkman & et al

^۵. Capelleras & et al

^۶. Kyndt & Baert

^۷. Volery & et al

^۸. Bauman & Lucy

^۹. Littlewood

رابطه نزدیکی بین نقش مدیر و عملکرد دانشگاه وجود دارد و استدلال می‌شود که رفتار مدیر، جمعی است و برای دستیابی به اهداف سازمان مفید است و رفتار جمعی منجر به رشد و پیشرفت بیشتر دانشجویان می‌شود (تان^۱، ۲۰۱۴). در نظریه عامل اصلی، امکان تجزیه و تحلیل عمیق در مورد اجماع یا اختلاف بین اساتید و دانشجویان از یک رویکرد را نمایندگی می‌کند که در آن منافع مدیر و دانشجو، لزوماً نیازی به تضاد با منافع نماینده یا هیات علمی ندارد. به طور خاص مواردی که کلیدی در نظر گرفته می‌شود مربوط به عناصر حیاتی برای انجام جنبه کارآفرینی توسط افراد هستند و می‌توانند بیشتر به جنبه مدیریت فنی مرتبط باشند (جنسون و مک‌کلینگ^۲، ۲۰۱۹). از جهتی مدل شایستگی کارآفرینی مطابق با مطالعات، مولفه‌های تشخیص فرصت، ارزیابی فرصت، مدیریت ریسک، انتقال چشم انداز، سرسختی و استقامت، حل خلاقانه مساله، استفاده از منابع، مهارت‌های ارتباطی، ایجاد ارزش، توانایی حفظ تمرکز، انعطاف پذیری، خودکارآمدی و ساخت و استفاده از شبکه‌ها را در بر می‌گیرد (اوکولی و همکاران^۳، ۲۰۲۱). در تشخیص فرصت می‌توان فرصت‌ها را به جای اینکه کشف کرد، ایجاد کرد و فرصت‌ها زمانی کشف می‌شوند که شناسایی شوند و این شناسایی فرصت فعالیت اصلی در مراحل اولیه کارآفرینی دانشجویی است (وی و همکاران^۴، ۲۰۲۰). در ارزیابی فرصت‌ها، بر ارزیابی ساختار محتوای فرصت‌ها برای تصمیم‌گیری دقیق در مورد شروع یا چشم‌پوشی از اقداماتی که ممکن است منجر به ایجاد سرمایه گذاری شود، تمرکز می‌کنند کارآفرینان برای توسعه چنین فرصت‌هایی باید بین ایده‌ها و فرصت‌ها تمایز قائل شوند (اسمیت و همکاران^۵، ۲۰۱۰). در مدیریت ریسک، کارآفرینانی که صلاحیت درک، مدیریت و اجتناب از ریسک‌ها را دارند، می‌توانند عملکرد تجاری خود را بهبود بخشند و درآمدزایی را افزایش دهند (مامی و ینگهوه^۶، ۲۰۱۶). در بعد انتقال یک چشم انداز به قانع کننده عنوان شد که داشتن چشم‌اندازهای روشن و قانع کننده می‌تواند افراد را به سمت عمل سوق دهد، رفتارها را تغییر دهد و بر اولویت‌های کلیدی تمرکز کند تا به نتایج مطلوب دست یابد (کوهلس و همکاران^۷، ۲۰۱۲). در سرسختی یا پشتکار، سطح اقدامات و شایستگی‌ای که یک کارآفرین برای راه اندازی یک کسب و کار حیاتی می‌تواند انجام دهد و تجربه را افزایش دهد، مورد توجه است. همچنین می‌تواند یادگیری و مشارکت را در فرصت‌های بیشتر برای موفقیت‌های بعدی را تسهیل کند و علیرغم چالش‌هایی که در راه‌اندازی کسب و کارشان وجود دارد، پا فشاری کنند و هرگز تسلیم نشوند، اشاره دارد (جونز و تاداجیوسکی^۸، ۲۰۱۷). در حل خلاقانه مساله که عامل اصلی موفقیت در کارآفرینی و شغلی محسوب می‌شود برای ارائه راه‌حل‌های مفید برای مشکلات شناسایی شده که از دیدگاه‌های بسیاری در نظر گرفته شده اند، مورد توجه است (کیم و همکاران^۹، ۲۰۱۸). در بعد استفاده از منابع، کارآفرینان به شایستگی نیاز دارند که بتواند آنها را قادر به دسترسی به منابع کند که لزوماً مالک یا

^۱. Tan

^۲. Jensen & meckling

^۳. Okolie & et al

^۴. Wei & et al

^۵. Smith & et al

^۶. Mamai & Yinghua

^۷. Kohles & et al

^۸. Jones & Tadajewski

^۹. Kim & et al

کنترلگر آنها نیستند و چنین شایستگی را می‌توان از طریق مشارکت در کارآفرینی به خوبی برنامه‌ریزی شده توسعه داد (پلیتیس و همکاران^۱، ۲۰۱۲). در بعد توانایی حفظ تمرکز و تطبیق، انطباق‌پذیری نوعی منبع شخصی در نظر گرفته می‌شود که به افراد کمک می‌کند تا شرایط متغیر را تطبیق دهند. با این حال مهارت‌های سازگاری را می‌توان از طریق یادگیری کارآفرینانه افزایش داد (هاینیه و همکاران^۲، ۲۰۱۶). در مولفه‌ی انعطاف‌پذیری، تاب‌آوری فرایند پویا و در حال تحول است که از طریق آن یک کارآفرین می‌تواند با تکیه بر منابع خود مهارت‌ها، کسب دانش، خلاقیت و خوش‌بینی را توسعه دهد (آیلا و منزو^۳، ۲۰۱۴). از شایستگی‌های دیگر کارآفرینی می‌توان خودکارآمدی کارآفرینی را نام برد، که میزان باورهای فرد را در مورد توانایی‌های اجرای مراحل لازم برای شروع یک کسب و کار اندازه‌گیری می‌کند، که کمک می‌کند تا اقدامات و رفتارهای کارآفرینانه و باورهای مرتبط با کنش خود را درک کنند (وی و همکاران^۴، ۲۰۲۰). در بعد دیگر می‌توان شبکه‌ها را به عنوان یک استراتژی مهم در کسب و کار اظهار داشت که به کارآفرینان کمک می‌کند تا مجموعه‌ای از روابط را با افرادی ایجاد کنند که می‌توانند به پیشرفت مشاغل کارآفرینی آنها کمک کنند (بوسین^۵، ۲۰۰۹).

۳-۲. جهت‌گیری کارآفرینی

در دیدگاه مفهومی، جهت‌گیری کارآفرینی به عنوان یک استراتژیک کلی مطرح می‌شود که فرد را به سوی مشارکت فعال در فرآیندها و فعالیت‌های کارآفرینانه هدایت می‌کند تا سازمان‌ها با درگیر شدن در تلاش‌های کارآفرینانه ارزش ایجاد کنند جهت‌گیری کارآفرینانه نیروی محرکه افراد را در جستجو، شناسایی، و بهره‌برداری از فرصت‌های کارآفرینی، تحریک می‌کند (کوبن و والز^۶، ۲۰۱۲). جهت‌گیری‌های کارآفرینانه در تصمیم‌گیری‌های آموزشی و اجرایی نقش بسیار مهمی ایفا می‌کند توسعه این جهت‌گیری‌ها توسط تصمیم‌گیرندگان سازمانی در آموزش عالی می‌تواند منجر به فعالیت‌ها و رفتارهای کارآفرینانه گردد (تاج‌دینی و همکاران^۷، ۲۰۲۰). جهت‌گیری کارآفرینی منعکس‌کننده سه بعد نوآوری، فعال بودن و پذیرش ریسک در سازمان‌ها است (گاپا و گاپا^۸، ۲۰۱۵). ریسک‌پذیری از نظر تاریخی یک ویژگی کلیدی مرتبط با کارآفرینی بوده است. در ابتدا به ریسک‌هایی اشاره دارد که افراد با کار کردن برای خود به جای استخدام شدن متحمل می‌شوند، اما به‌طور گسترده در سازمان‌ها استفاده می‌شود و به میزانی که مدیران ارشد تمایل دارند ریسک‌های مرتبط با کسب و کار را بپذیرند (کوبن و سلوین^۹، ۱۹۸۸). فعال بودن ویژگی اقدامات کارآفرینانه را برای پیش‌بینی فرصت‌های آینده و کسب مزیت رقابتی هم از نظر فناوری‌ها و هم از نظر استفاده از فرصت‌ها برای راه‌اندازی فرایندها و خدمات توصیف می‌کند. علاوه بر این، فعال بودن نقش اساسی در دستیابی و حفظ مزیت رقابتی سازمان دارد. در بعد نوآوری، خلاقیت‌های دانشجویان به سیستم‌های

^۱. Politis & et al

^۲. Haynie & et al

^۳. Ayala & Manzano

^۴. Wei & et al

^۵. Boissin

^۶. Covin & Wales

^۷. Tajeddini & et al

^۸. Gupta & Gupta

^۹. Covin & slevin

آموزش عالی در بهبود مزیت رقابتی کمک می‌کنند زیرا این خلاقیت‌های نوآورانه منجر به رضایت بیشتر می‌شود بنابراین می‌توانند به دانشگاه‌ها کمک کنند تا شایستگی کارآفرینی دانشگاه را بهبود و توسعه بخشند (کنه و همکاران^۱، ۲۰۱۹). نوآوری‌ها توسط آموزش عالی می‌تواند عملکرد و کیفیت کسب و کار را با ارائه ویژگی‌های بهبود یافته محصول توسعه بخشند و تمایل به استفاده از منابعی برای راه‌اندازی ایده‌های جدید، خدمات، اختراعات و شرکت در آزمایش‌های جدید، مشارکت و پذیرش رویه‌های خلاقانه را توصیف کنند (ناکوز و همکاران^۲، ۲۰۱۹؛ تپسی^۳، ۲۰۱۶). در ادامه پیشینه پژوهش مطابق جدول ۱ ارائه شده است:

جدول ۱) مروری بر پیشینه پژوهش

ردیف	عنوان پژوهش	سال پژوهش	پژوهشگر/ پژوهشگران	روش‌شناسی	نتیجه پژوهش
۱	تأثیر ابتکار و شایستگی کارآفرینی بر قصد کارآفرینی	۲۰۲۳	ایگناسیو و همکاران ^۴	کمی و معادلات ساختاری	نتایج نشان داد که شایستگی کارآفرینی و ابتکار بر قصد کارآفرینی دانشجویان موثر است
۲	مدل مفهومی شایستگی‌های کارآفرینی و تأثیرات آن بر قصد جوانان روستایی برای راه‌اندازی شرکت‌های کوچک و متوسط	۲۰۲۰	عطایی و کریمی ^۵	کمی از نوع همبستگی	نتایج نشان داد، با در نظر گرفتن مهارت‌ها و شایستگی‌های کارآفرینی جوانان و حمایت از این شایستگی‌ها، می‌توان بر پایداری کارآفرینی تأثیر گذاشت
۳	محرك‌های قصد کارآفرینی در کارآفرینی پایدار	۲۰۱۸	وریو و همکاران ^۶	کمی از نوع همبستگی	نتایج نشان داد، افراد با شایستگی کارآفرینی بالا می‌توانند کارآفرینی را وسیله‌ای برای خلق ارزش بدانند و در نتیجه قصد کارآفرینی بالاتری داشته باشند.
۴	بررسی نقش ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری در تبیین قصد کارآفرینی دانشجویان	۱۳۹۸	اوتادی و صفری	کمی از نوع همبستگی	نتایج نشان داد، گرایش به ریسک-پذیری و کانون کنترل به صورت مستقیم بر قصد کارآفرینی موثر است

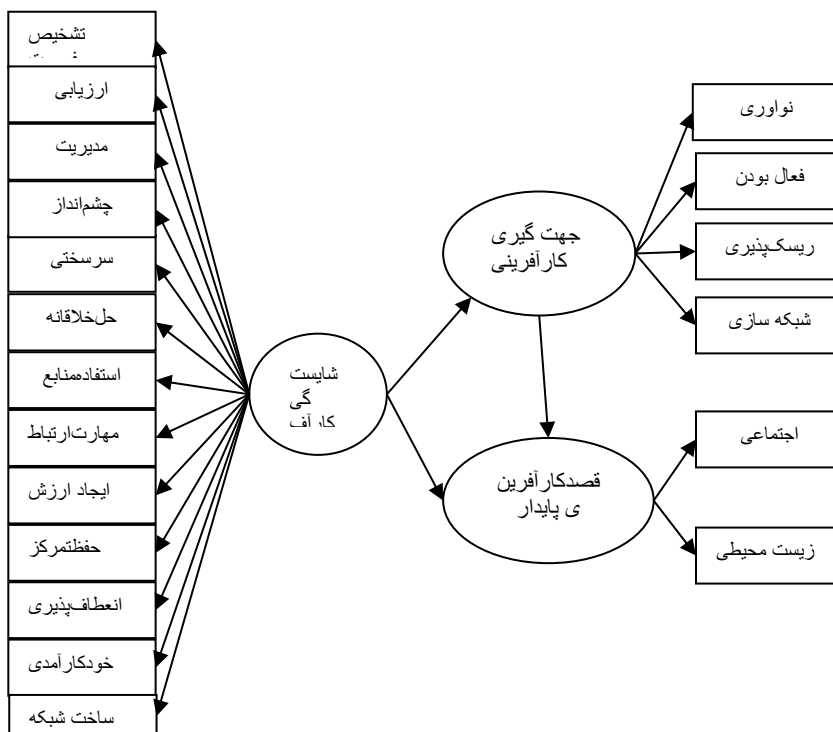
^۱. Canh & et al^۲. Nakos & et al^۳. Teece^۴. Ignacio & et al^۵. Ataei & karimi^۶. Vuorio & et al

۵	تاثیر ویژگی کارآفرینی بر نیت کارآفرینانه در دانشگاه رامین خوزستان	۱۳۹۶	یزدان پنا و زبیدی	کمی از نوع همبستگی	نتایج نشان داد، متغیرهای خودکارآمدی و شبکه سازی می‌توانند تغییرات نیت کارآفرینی در آینده را پیش بینی کنند
۶	تاثیر شایستگی های فردی و مالی بر قصد کارآفرینی دانشجویان خارجی: نقش میانجی انگیزه حفاظتی	۱۴۰۲	اکبری و همکاران	کمی از نوع همبستگی	نتایج نشان داد، شایستگی فردی و مالی کارآفرینانه تاثیر مثبت و معنی داری بر قصد کارآفرینانه از طریق میانجی انگیزش حفاظتی دارند
۷	جهت گیری کارآفرینی فردی دانشجویان و دامنه فعالیت‌های استارت‌آپی در روسیه: نقش زیرساخت دانشگاه	۲۰۲۴	بودولیکا و همکاران ^۱	کمی بر پایه تحلیل رگرسیون سلسله مراتبی	نشان دادند، جهت گیری کارآفرینی فردی بر فعالیت‌های استارت‌آپی دانشجویان نقش دارد که ویژگی شخصیتی دانشجویان بر مشارکت در فعالیت استارت‌آپی موثر است
۸	شیوه‌های کارآفرینی مبتنی بر مقاصد کارآفرینی دانشجویان کالج‌های حرفه‌ای چینی	۲۰۲۴	کونین ^۲	کمی از نوع همبستگی	نشان دادند، پرورش اشتیاق، آموزش و خودکارآمدی در ترویج قصد کارآفرینی در میان دانشجویان نقش حیاتی دارد
۹	آرزوهای سبز: بررسی عوامل موثر بر قصد دانشجویان برای کارآفرینی پایدار	۲۰۲۴	ژانگ و همکاران ^۳	کمی از نوع همبستگی بر پایه تحلیل معادلات ساختاری	نشان دادند، خودکارآمدی سبز، ارزش‌های زیست‌محیطی، نگرانی زیست محیطی، رفتار و دانش تاثیر مثبت و معنی داری بر قصد کارآفرینی پایدار دانشجویان دارد
۱۰	تاثیر جهت گیری کارآفرینی بر قصد کارآفرینانه دانشجویان در آموزش عالی	۲۰۲۳	سیددیقوی و همکاران ^۴	کمی از نوع همبستگی	نتایج نشان داد، نگرش شخصی، هنجارهای ذهنی و کنترل رفتاری ادراک شده قدرت پیش بینی قصد کارآفرینی دانشجویان را دارند
۱۱	ارائه مدل ویژگی شخصیتی و انگیزه کارآفرینی بر قصد راه اندازی کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی:	۱۴۰۱	امینی روشن و همکاران	کمی از نوع همبستگی	نشان دادند، آگاهی از کارآفرینی، ویژگی‌های شخصیتی و انگیزه کارآفرینی بر راه اندازی کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی:

^۱. Bodolica & et al^۲. Qin^۳. Zhang & et al^۴. Siddiqui & et al

	نقش میانجی آگاهی از کارافرنی			کارهای کوچک و متوسط دانشجویان نقش دارد
۱۲	تأثیر جهت گیری کارافرنانه بر رفتار کارافرنی با میانجی گری قصد کارافرنی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی مهندسی	۱۳۹۹	گنجعلی و باقری-مجد	نشان دادند، جهت گیری کارافرنی بر رفتار کارافرنی دانشجویان نقش دارد و به نقش سازنده ارزش های ریسک-پذیری، فعال بودن و نوآوری در کنار قصد کارافرنی بر رفتار کارافرنانه اشاره داشته اند.
۱۳	اثربخشی داستان های الهام بخش کارافرنی (موفقیت و شکست) بر قصد کارافرنی	۱۴۰۱	رضایی و همکاران	افراد از طریق الهام از داستان های که متناسب با اهداف آنها است قصد کارافرنی را شکل یا توسعه می دهند و با تغییر در نگرش تمایل آنها به کارافرنی کاهش می یابد.

مطابق با پیشنهاد پژوهش در ادامه مدل مفهومی به همراه فرضیات پژوهش ارائه گردیده است:

شکل ۱) مدل مفهومی پژوهش

۱. توسعه شایستگی کارافرنی بر قصد کارافرنی پایدار دانشجویان موثر است.

۲. توسعه شایستگی‌های کارآفرینی بر جهت‌گیری کارآفرینی دانشجویان موثر است.
۳. جهت‌گیری‌های کارآفرینانه بر قصد کارآفرینی پایدار دانشجویان موثر است.
۴. شایستگی کارآفرینی بر قصد کارآفرینی پایدار از طریق جهت‌گیری کارآفرینی موثر است.

۳. روش‌شناسی پژوهش

روش برحسب هدف کاربردی و برحسب گردآوری اطلاعات توصیفی - همبستگی بوده است. جامعه آماری، دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان در حدود ۳۰۰۰ نفر در سال ۱۴۰۲ بوده است که با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای (در سه گروه علوم انسانی، فنی و مهندسی و مرتبط و علوم پایه و مرتبط) ۳۴۰ نفر مطابق با جدول مورگان انتخاب شدند که ۲۹۳ پرسشنامه توسط پاسخ‌دهندگان دریافت شد. ابزار پژوهش عبارت بودند از:

پرسشنامه قصد کارآفرینی پایدار: این پرسشنامه از مدل قصد کارآفرینی پایدار اقتباس شده است (وریو و همکاران^۱، ۲۰۱۸). که دارای ۶ سوال و دو مولفه اجتماعی (۱-۳) و زیست محیطی (۴-۶) را می‌سنجید. برای اعتبار سازه، شاخص‌های برازش به دست آمده ($GFI=0/93$ ، $AGFI=0/91$ ، $RMSEA=0/47$) بود.

پرسشنامه شایستگی کارآفرینی: این پرسشنامه از مدل شایستگی کارآفرینی اقتباس شده است (اوکولی و همکاران^۲، ۲۰۲۱). که دارای ۴۰ سوال و ۱۳ مولفه تشخیص فرصت (۱-۳)، ارزیابی فرصت (۴-۶)، مدیریت ریسک (۷-۹)، انتقال چشم انداز (۱۰-۱۲)، سرسختی و استقامت (۱۳-۱۵)، حل خلاقانه مساله (۱۶-۱۸)، استفاده از منابع (۱۹-۲۱)، مهارت‌های ارتباطی (۲۲-۲۴)، ایجاد ارزش (۲۵-۲۷)، توانایی حفظ تمرکز (۲۸-۳۰)، انعطاف پذیری (۳۱-۳۳)، خودکارآمدی (۳۴-۳۶) و ساخت و استفاده از شبکه‌ها (۳۷-۴۰) را می‌سنجد. برای اعتبار سازه، شاخص‌های برازش به دست آمده ($GFI=0/92$ ، $AGFI=0/90$ ، $RMSEA=0/73$) بود.

پرسشنامه جهت‌گیری کارآفرینی: این پرسشنامه از مدل جهت‌گیری کارآفرینانه اقتباس شده است (تاتیللا و داوون^۳، ۲۰۱۲). که دارای ۲۲ سوال که ۴ مولفه نوآوری (۱-۵)، فعال بودن (۶-۱۱)، ریسک‌پذیری (۱۲-۱۷)، شبکه‌سازی (۱۸-۲۲) را می‌سنجید برای اعتبار سازه، شاخص‌های برازش به دست آمده ($GFI=0/94$ ، $AGFI=0/86$ ، $RMSEA=0/56$) بود. از طرفی روایی محتوایی هر سه ابزار براساس نظر متخصصین (۵ عضو هیات علمی) مورد بررسی و تایید شد. که گویه‌های هر سه ابزار بر اساس ۵ گزینه طیف لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم) اندازه‌گیری شد. پایایی هر سه ابزار براساس آلفای کرونباخ مطابق جدول ۲ مناسب گزارش شد. روش تحلیل داده‌ها معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار لیزرل بوده است.

جدول ۲) پایایی ابزارهای پژوهش

پایایی	پرسشنامه
۰/۸۶	قصد کارآفرینی پایدار
۰/۷۸	شایستگی کارآفرینی

^۱ . Vuorio & et al

^۲ . Okolie & et al

^۳ . Taatila & Down

جهت گیری کارآفرینی	۰/۸۸
--------------------	------

۴. یافته‌های پژوهش

توصیف جمعیت شناختی پاسخگویان را ۱۲۰ نفر مرد و ۱۷۳ نفر زن را شامل شده است که از این تعداد ۵۳/۰ مربوط به گروه علوم انسانی و مرتبط، ۲۶/۰ مربوط به فنی و مهندسی و مرتبط و ۲۱/۰ مربوط به گروه علوم پایه و مرتبط بوده است و از این تعداد ۸۵/۰ درصد ارشد، ۱۵/۰ درصد دکتری را در بر گرفت. در جدول ۳، شاخص‌های توصیفی متغیرها پژوهش ارائه شده است

جدول ۳) شاخص‌های توصیفی متغیرها

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	۱	۲	۳
۱. شایستگی کارآفرینی	۴/۱۳	۰/۵۹	۱		
۲. جهت گیری کارآفرینی	۳/۶۷	۰/۶۸	۰/۶۳	۱	
۳. کارآفرینی پایدار	۳/۸۳	۰/۷۱	۰/۶۷	۰/۶۴	۱

مطابق با جدول فوق، ضرایب همبستگی بین کلیه مولفه‌های پژوهش مثبت و بیان کننده رابطه معنی‌دار ($p < 0/01$) بین مولفه‌های پژوهش بوده است. نتایج مناسب برازش مطابق با جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴) شاخص‌های برازش مدل نظری تحقیق

نام شاخص	مقدار مطلوب	مقدار بدست آمده در مدل واقعی
درجه آزادی (df)	-	۱۴۹
کای اسکوتر (χ^2)	-	۳۰۸/۱۵
کای اسکوتر بهینه شده ($df \cdot \chi^2$)	از ۳ کم‌تر	۲/۰۶
نیکوئی برازش (GFI)	۰/۸ به بالا	۰/۹۱
ریشه میانگین مربعات باقی مانده (RMR)	زیر ۰/۰۹	۰/۰۵
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	۰/۹	۰/۹۰
ریشه‌ی میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	زیر ۰/۰۸	۰/۰۶۰

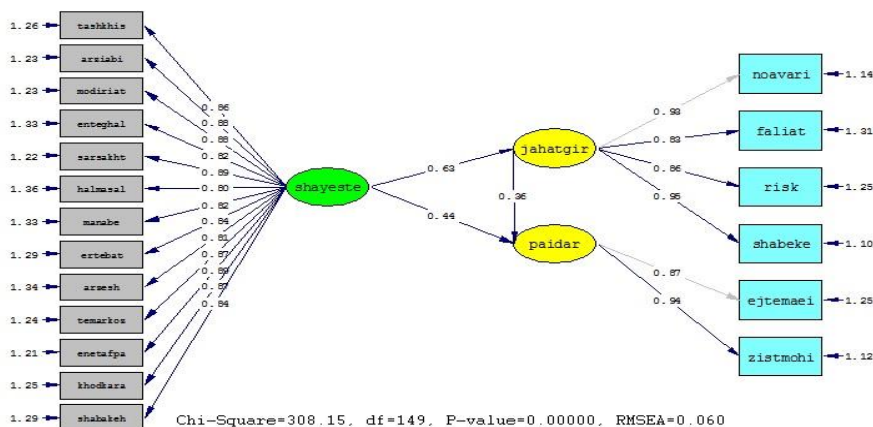
آزمون فرضیه‌ها (مدل ساختاری): برای تحلیل فرضیه‌ها، ابتدا باید مدل نظری تدوین شده برای هر فرضیه مورد پردازش قرار گیرد که از شاخص‌های کمی برازش مدل ($CFI, GFI, SRMR, \dots$) استفاده شده است. که مطابق میزان آن، مدل نظری مورد تأیید قرار گرفت سپس به روابط درون مدل پرداخته شد که این روابط متقابل ضریب رگرسیونی (ضریب تأثیر) مربوط به فرضیه و بارهای عاملی مربوط به هر مولفه می‌باشند. در شکل ۲ کلیه روابط متغیرهای پنهان و بارهای عاملی هر یک از مولفه‌ها نشان داده شده است.

جدول ۵ نشان دهنده اثرات مستقیم و غیرمستقیم و کل متغیرهای پژوهش می باشد که کلیه روابط در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار بوده اند. میزان واریانس تبیین شده نشان دهنده آن است که شایستگی کارآفرینی و جهت گیری کارآفرینی ۰/۴۵ از تغییرات کارآفرینی پایدار را تبیین می کنند همچنین شایستگی کارآفرینی ۰/۳۹ از تغییرات جهت گیری کارآفرینی را تبیین می نماید.

جدول ۵) اثرات مستقیم، غیرمستقیم، کل و t متغیرهای پژوهش

مسیر	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	t	اثر کل	R ²
توسعه شایستگی کارآفرینی - قصد کارآفرینی پایدار	۰/۴۴	۰/۲۲	۷/۱۲	۰/۶۶	۰/۴۵
توسعه شایستگی کارآفرینی - جهت گیری کارآفرینی	۰/۶۳		۸/۸۲	۰/۶۳	۰/۳۹
جهت گیری کارآفرینی - قصد کارآفرینی پایدار	۰/۳۶		۳/۰۶	۰/۳۶	

با توجه به شکل ۲ اثر مستقیم توسعه شایستگی کارآفرینی بر برآورده شدن کارآفرینی پایدار (۰/۴۴) و جهت گیری کارآفرینی (۰/۶۳) در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار می باشد. اثر برآورده شدن جهت گیری کارآفرینی بر کارآفرینی پایدار (۰/۳۶) در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار می باشد.

شکل ۲. مدل برازش شده تحقیق (ضرایب استاندارد)

۵. بحث و نتیجه گیری

ایجاد کارآفرینی پایدار در جهت توسعه اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی نیازمند حرکت در مسیر اصلی ایجاد شایستگی های کلیدی کارآفرینی و جهت گیری کارآفرینی در دانشجویان می باشد تا آنها به عنوان رهبران و مدیران آینده جامعه بتوانند در جهت کاهش فقر و اشتغال پذیری و ایجاد فرصت ها، سازنده باشند. به این جهت هدف پژوهش، مدلسازی توسعه شایستگی بر قصد کارآفرینی پایدار با میانجی گری جهت گیری کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان بوده است.

نتایج در فرضیه اول تحقیق نشان داد، توسعه شایستگی کارآفرینی بر قصد کارآفرینی پایدار موثر است. می‌توان گفت، مهارت‌های کارآفرینی دانشجویان بر بهبود قصد کارآفرینی پایدار آنها نقش دارد به بیان دیگر پایداری اجتماعی و زیست محیطی کارآفرینی تحت تاثیر توسعه شایستگی‌ها می‌باشند. مطالعات در این ارتباط به تاثیر نقش شایستگی کارآفرینی و ابتکار (ایگناشیو و همکاران^۱، ۲۰۲۳). کارآفرینی وسیله‌ای برای خلق ارزش (وریو و همکاران^۲، ۲۰۱۸) و مهارت‌ها و شایستگی‌های کارآفرینی و حمایت از این شایستگی‌ها (عطایی و کریمی، ۲۰۲۰) بر بهبود قصد کارآفرینی اشاره کرده‌اند. تقاضای سیاست‌گذاران از موسسات آموزشی، توسعه شایستگی کارآفرینی دانشجویان است که جامعه به کارآفرینان بیشتری برای حل مشکلات اجتماعی و زیست محیطی نیاز دارد. بنابراین موسسات آموزشی برای توسعه شایستگی کارآفرینی در دانشجویان خود تلاش می‌کنند تا منجر به قصد کارآفرینی بالاتر و در نتیجه کارآفرینان بیشتر در جامعه شوند (جونسو سالو و همکاران^۳، ۲۰۲۲). اکثر شاغلان در آموزش عالی معتقدند که قصد کارآفرینی با مهارت‌های کارآفرینی دانشجویان مرتبط است شکل‌گیری قصد کارآفرینی می‌تواند تحت تاثیر توسعه شایستگی‌های کارآفرینی دانشجویان صورت گیرد و گزینه‌ای جایگزین برای توسعه شغلی آنها فراهم کند. علاوه بر این با سوق دادن دانشجویان به سمت نوآوری، خلاقیت و توسعه آن، موجب ایجاد قصد کارآفرینی می‌شود (راتن و جونز^۴، ۲۰۲۰).

فرضیه دوم پژوهش نشان داد، که توسعه شایستگی کارآفرینی بر جهت‌گیری کارآفرینی موثر بوده است. می‌توان گفت توسعه شایستگی کارآفرینی بر خلاقیت، نوآوری، فعال بودن و ریسک‌پذیری نقش سازنده دارد و بهبود جهت‌گیری کارآفرینی دانشجویان تحت تاثیر افزایش شایستگی‌های کارآفرینی می‌باشد. مطالعات در این ارتباط به نقش ویژگی‌های شخصیتی در فعالیت استارت‌آپی (بودولیکا و همکاران^۵، ۲۰۲۴) و پرورش اشتیاق، آموزش و خودکارآمدی (کونین^۶، ۲۰۲۴) بر جهت‌گیری کارآفرینی اشاره داشته‌اند. می‌توان گفت، شایستگی کارآفرینی از طریق توسعه خلاقیت‌های نوآورانه دانشجویان در توسعه و بهبود مزیت رقابتی موثر است (کنه و همکاران^۷، ۲۰۱۹) و از طریق ایجاد نگرش‌های فعال دانشجویان در کسب و حفظ مزیت شایستگی کارآفرینی نقش اساسی ایفا می‌کند. بنابراین سیستم‌های آموزش عالی از طریق بهبود رهبری کارآفرینی، توسعه شایستگی‌های کارآفرینی دانشجویان را تسريع می‌بخشند که این امر بهبود جهت‌گیری کارآفرینی آنان را در پی دارد (عطایی و همکاران^۸، ۲۰۲۴).

فرضیه سوم پژوهش نشان داد، جهت‌گیری کارآفرینی بر قصد کارآفرینی پایدار دانشجویان موثر بوده است. به بیان دیگر توسعه نوآوری، فعال بودن و ریسک‌پذیری دانشجویان بر بهبود قصد کارآفرینی پایدار نقش دارد و پایداری

^۱ . Ignacio & et al

^۲ . Vuorio & et al

^۳ . Joensuu-Salo & et al

^۴ . Ratten & Jones

^۵ . Bodolica & et al

^۶ . Qin

^۷ . Canh et al

^۸ . Ataei & et al

اجتماعی و زیست محیطی کارآفرینی تحت تاثیر جهت گیری کارآفرینان می باشد. مطالعات در این زمینه به نقش خودکارآمدی سبز، ارزش های زیست محیطی، نگرانی زیست محیطی، رفتار و دانش (ژانگ و همکاران^۱، ۲۰۲۴)، نگرش شخصی، هنجارهای ذهنی و کنترل رفتاری ادراک شده (سیددقیق و همکاران^۲، ۲۰۲۳) و ارزش های ریسک پذیری، فعال بودن و نوآوری (گنجعلی و باقری مجد، ۱۳۹۹) بر قصد کارآفرینی پایدار اشاره داشته اند. می توان گفت، جهت گیری کارآفرینی فردی یک ساختار چند بعدی است که از طریق نگرش، هنجارهای ذهنی، کنترل رفتاری در ایجاد و توسعه قصد کارآفرینی نقش دارد (گیوری و همکاران^۳، ۲۰۲۰) و خصوصیات شخصیتی از طریق نوآوری، ریسک پذیری و فعال بودن منجر به بهبود قصد کارآفرینی می شود (ژو و همکاران^۴، ۲۰۱۰). جهت گیری کارآفرینی فردی با قصد کارآفرینی دانشجویان مرتبط است اما همچنان به حمایت از یک محیط آکادمیک مساعد نیاز دارد و محیط آموزشی می تواند اساسا بر تصمیمات دانشجویان برای شروع یک کسب و کار جدید تاثیر بگذارد (موسکیو و والنتی^۵، ۲۰۲۲).

فرضیه چهارم پژوهش نشان داد، توسعه شایستگی کارآفرینی بر قصد کارآفرینی پایداری از طریق جهت گیری کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه موثر است. می توان گفت، دانشجویان با سطح شایستگی کارآفرینی بالاتر، سطح بالاتری از خودکارآمدی کارآفرینانه را که تاثیر مثبتی بر گرایش کارآفرینی و قصد کارآفرینی دارد، می گذارد که باید حرکتی برای ارائه آموزش شایستگی کارآفرینی برای دانشجویان دانشگاه که به طور غیر مستقیم قصد آنها را برای انجام مشاغل جدید تقویت می کند وجود داشته باشد. شایستگی کارآفرینی در شکل دهی به آرزوهای دانشجویان برای اشتغال پذیری از طریق جهت گیری کارآفرینی سازنده می باشد (جنسوسالو و همکاران^۶، ۲۰۲۲). شایستگی کارآفرینی نقش بسزایی در رشد نگرش و جهت گیری دانشجویان دارد و تلاش اصلی ارائه آموزش شایستگی کارآفرینی با قرار دادن تمام جنبه های ظرفیت سازی دانشجویان از جمله مهارت های شایستگی و قابلیت های عملی به عنوان نتایج نهایی یادگیری ابزار ارزشمندی برای شکل دادن به انگیزه و جهت گیری دانشجویان است علاوه بر این با رشد جهت گیری کارآفرینی انتظار می رود که قصد دانشجویان برای رشد و توسعه شایستگی کارآفرینی افزایش یابد (گینا و همکاران^۷، ۲۰۱۴؛ بین یوسف و همکاران^۸، ۲۰۱۵).

مطابق با نتایج می توان گفت، توسعه شایستگی کارآفرینی بر شکل گیری قصد کارآفرینی پایدار موثر است. از طرفی توسعه شایستگی کارآفرینی بر جهت گیری کارآفرینی اثر دارد. همچنین، جهت گیری کارآفرینی بر شکل گیری قصد کارآفرینی پایدار موثر می باشد. به بیان دیگر، پایداری اجتماعی و زیست محیطی کارآفرینی تحت تاثیر

^۱ . Zhang & et al

^۲ . Siddiqui & et al

^۳ . Gieure & et al

^۴ . Zhao & et al

^۵ . Muscio & Vallanti

^۶ . Joensuu-Salo & et al

^۷ . Gina & et al

^۸ . Bin Yusoff & et al

توسعه شایستگی‌ها و جهت‌گیری کارافرینی می‌باشند و توسعه شایستگی کارافرینی بر خلاقیت، نوآوری، فعال بودن و ریسک‌پذیری نقش سازنده دارد و بهبود جهت‌گیری کارافرینی دانشجویان تحت تاثیر افزایش شایستگی‌های کارافرینی می‌باشد. می‌توان گفت، سیستم آموزش عالی نقش موثری بر قصد کارافرینی پایدار دانشجویان دارد. دانشگاه‌ها می‌توانند به عنوان نمونه‌ای از محیط کوچک‌تر برای دانشجویان بهترین شیوه‌ها را ارائه دهند تا آنها بتوانند آن شیوه‌ها را در یک محیط کلان تکرار کنند. قصد کارافرینی پایدار در دانشجویان از طریق آموزش کارافرینی پایدار در دانشگاه، تقویت می‌شود و دانشجویان باید کیفیت پودمان کارافرینی و ایجاد سرمایه‌گذاری را درک کنند، مهارت‌های خاصی را برای اجرای ایده‌های آموزشی جدید کسب کنند و تمایل خود را برای اقدام به سمت قصد کارافرینی پایدار توسعه دهند، پودمان‌های کارافرینی با کیفیت بالا می‌توانند توانایی کارافرینی دانشجویان را برای ایجاد سرمایه‌گذاری بهبود بخشند. مشارکت دانشگاه‌ها با سایر دانشگاه‌های خارج از کشور، دانشجویان را با فرایند تولید ایده‌های جدید آشنا می‌کند، ارتقای کیفیت برنامه درسی و تقویت فرایند تفکر کارافرینی را در پی دارد که تاثیر قابل توجهی در ذهنیت دانشجویان ایجاد می‌کند و تجربه عملی بیشتری در مراکز فراهم می‌کند. بنابراین می‌توان گفت برای بهبود قصد کارافرینی پایدار در بین دانشجویان، دانشگاه‌ها باید با سایر دانشگاه‌های کشورهای توسعه یافته مشارکت داشته باشند. که با توجه به مشارکت دانشگاه‌ها می‌توان کیفیت آموزش کارافرینی را افزایش داد و منابع بیشتری برای کمک به دانشجویان در یادگیری کارافرینی فراهم کرد. از طرفی مشارکت دانشگاه‌ها و صنعت به منظور قصد کارافرینی پایدار در بین دانشجویان اهمیت دارد که دانشگاه‌ها می‌توانند از اساتید و شبکه‌های صنعتی دانشگاه‌های مشارکتی خود برای ایجاد فرصت‌های کارآموزی بیشتر برای دانشجویان دانشگاه استفاده کنند تا درک و دانش خود را در مورد کسب و کارهای کارافرینی پایدار بهبود بخشند (تهسین و هیدر^۱؛ ۲۰۲۱؛ احمد و همکاران^۲؛ ۲۰۱۹).

در جهت‌گیری کارافرینی، تفاوت‌های تاریخی، فرهنگی و جامعه‌شناختی می‌تواند کلید توسعه و گرایش کارافرینی در یک دانشگاه باشد. تغییرات در برخی کشورها بسیار کند رخ می‌دهد بزرگترین مشکل در کشورهای در حال توسعه فقدان منابع کافی برای تشویق جهت‌گیری کارافرینی در موسسات است. تجاری‌سازی پژوهش از طریق تدریس و به کارگیری دانش، نه تنها منجر به ایجاد دانش جدید می‌شود، بلکه انتقال آن به صنعت و جامعه را تسهیل می‌کند. جهت‌گیری کارآفرینانه گروه‌های دانشگاهی مستلزم مشارکت بالای همه اعضای هیات علمی است که می‌توان با تشویق آنها به بیان رفتارهای مرتبط با فعالیت‌های کارافرینی، همکاری با صنعت و مشارکت در جامعه به آن دست یافت. دانشگاه‌ها با ارتقا و توسعه کارافرینی دانشگاهی و دانشگاه کارافرن، باید جهت‌گیری راهبردی به سمت کارافرینی اتخاذ کنند. جهت‌گیری کارافرینی یک استراتژی مستلزم اجرای فرایندهایی است که رهبران کلیدی می‌توانند از آنها برای ایجاد اهداف سازمانی، حمایت از چشم‌انداز خود و ایجاد مزیت رقابتی استفاده کنند (صباحی و پرست^۳؛ ۲۰۲۰).

در توسعه شایستگی کارافرینی، مشارکت دانشگاه‌ها در توسعه شایستگی کارافرینی در بین دانشجویان به عنوان انگیزه و منبع اصلی مطرح می‌باشد و حمایت از دانشجویان در مشاغل کارافرینی می‌تواند، دانشجویان بیشتری را

^۱ . Tehseen& Haider

^۲ . Ahmad & et al

^۳ . Sabahi & Parast

برای راه‌اندازی کسب و کارشان ترغیب کند. از آنجایی که شایستگی کارآفرینی به توسعه فردی، مهارت‌ها، نگرش‌ها و قابلیت‌های لازم برای تبدیل شدن به یک کارآفرین موفق بستگی دارد لازم است که شایستگی کارآفرینی از همان ابتدا در یک سیستم آموزشی گنجانده شود. نیاز روزافزون به توسعه شایستگی کارآفرینی در استراتژی‌های آموزشی رشته‌های مختلف دانشگاهی، منجر به ایجاد اطلاعات جدیدی از دانشجویان و دانش‌آموختگان می‌شود که از اهمیت ابتکار، کارآفرینی، مسئولیت‌پذیری و دستیابی به اهداف آگاه هستند. از طرفی توجه به برنامه درسی در ابعاد آموزشگر، شرکای یادگیری، میدان عمل و سیستم آموزش در شکل‌گیری شایستگی حرفه‌ای دانشجویان نیازمند توجه جدی می‌باشد. همچنین، توسعه مناسب کسب و کارها و شایستگی کارآفرینی خوب نه تنها به دانش نظری، بلکه به دانش عملی نیز نیاز دارد که دانشگاه‌ها از طریق به اشتراک گذاشتن تجربیات با کارآفرینان، می‌توانند به دانشجویان آموزش دهند تا موقعیت‌های پیچیده را در حین اجرای کسب و کارشان حل کنند (یگانه و همکاران، ۱۴۰۱؛ فایولی^۱، ۲۰۱۸).

یافته‌های این تحقیق نتایج ارزشمند و مفیدی برای رهبران، مدیران و دانشجویان در مراکز آموزش عالی در شکل‌گیری قصد کارآفرینی پایدار ارائه کرده است و رهبران و مدیران با شناخت و مد نظر قرار دادن جنبه‌های اجتماعی و زیست محیطی کارآفرینی پایدار به همراه توجه به توسعه شایستگی و جهت‌گیری کارآفرینی در دانشجویان، می‌توانند تمایلات افراد در سازمان را در ارتقا قصد کارآفرینی پایدار افزایش دهند و با ارائه برنامه‌های آموزشی و توسعه شایستگی به همراه نوآوری، فعال‌بودن، ریسک‌پذیری و شبکه‌سازی به عنوان ابزاری برای قصد کارآفرینی پایدار را در سیستم آموزشی تقویت کنند و با استفاده از روش‌ها و بکارگیری راهبردهای و راهکارهای قابل اجرا و کاربردی در جهت افزایش قصد کارآفرینی پایدار، می‌توانند اقدام نمایند.

با توجه به هدف تحقیق در جهت افزایش قصد کارآفرینی پایدار، پیشنهادات مطابق با سه متغیر اصلی به شرح ذیل می‌باشد: با توجه به اینکه قصد کارآفرینی و اشتغال در روند رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی دانشگاه‌ها نقش ویژه‌ای دارد سیستم‌های آموزش عالی باید با کشف یا خلق فرصت‌ها و ارزیابی و بهره‌برداری از آنها و ارائه خدمات نوین و توانمندسازی دانشجویان و خلق ارزش‌های نوین از طریق اشتغال‌زایی، کاهش فقر و بیکاری، توسعه قصد کارآفرینی را تسهیل کنند. سیستم‌های آموزش عالی با بهبود نگرش دانشجویان درباره مسائل زیست محیطی از طریق آموزش‌های علمی و تخصصی به دانشجویان با طراحی دروس برای همه رشته‌های تحصیلی به استفاده مناسب از منابع طبیعی کمک کنند. نگرش‌های دانشجویان نسبت به محیط زیست را می‌توان با تشریح مسائل زیست محیطی در رسانه‌های ملی و همچنین ترویج شعار محیط زیست ما، خانه ما در دانشگاه‌ها و برگزاری دوره‌هایی جهت آشنایی دانشجویان با تنوع زیست محیطی و نحوه محافظت از آن تغییر داد تا به سمت درونی‌سازی این نگرش‌ها سوق داده شوند. دانشگاه‌ها باید برای توسعه دانش زیست محیطی به آگاه‌سازی دانشجویان از طریق رسانه‌های گروهی، شبکه‌های مجازی، بروشورها، جلسات مداوم، پوستر و تابلوهای اعلانات اقدام کنند همچنین با توصیه به همکاران در جهت استفاده بهینه و خاموش نمودن تجهیزات اداری در زمان عدم کاربرد به استفاده مناسب از انرژی‌های نو کمک کنند.

دانشگاه‌ها مسئول آموزش دانشجویان توانمند برای ورود به دنیای کسب و کار هستند برای بهبود آموزش کارآفرینی در دانشگاه‌ها باید فضای گفتمان بین گروه‌ها، بخش‌های مختلف و فعالان حوزه کارآفرینی از طریق هماهنگی و

^۱ . Fayolle

شبکه‌سازی مناسب در داخل دانشگاه تقویت شود. موسسات آموزش عالی می‌توانند از طریق برگزاری کلاس‌های آموزش کارآفرینی، مسابقات کارآفرینی و پورسانت‌های مالی و تهیه برنامه بلندمدت و میان‌مدت به دانشجویان کمک کنند تا از طریق تکیه بر یک تجربه عملی، مهارت‌های کارآفرینی را کسب نمایند. دانشگاه‌ها باید به برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه اساتید به منظور بهبود مهارت‌های متناسب با موضوعات درسی و انعطاف به‌جا و به موقع آنها که تاثیر بهتری بر مشارکت فعال دانشجویان دارند، اقدام کنند. همچنین اساتید باید سرفصل‌ها و محتوای آموزشی برنامه‌های درسی خود را تدوین کنند و بیاموزند که چگونه راهبردهای تدریس را به کار گیرند و خود را با سبک‌های یادگیری مختلف دانشجویان هماهنگ کنند. از طرفی انعطاف‌پذیری در کلاس‌های دروس عملی و کارورزی از آن جهت که به یادگیری فعال دانشجویان و همچنین بهبود و توسعه گفت‌وگو بین اساتید و دانشجویان کمک می‌کند، حائز اهمیت می‌باشند.

دانشگاه‌ها برای توسعه صلاحیت‌ها و شایستگی‌های کارآفرینی باید از طریق ایجاد رشته‌های فرارشته‌ای و پیگیری جدی دروس کارورزی، ارتباط با سازمان‌ها و ارتقای کیفیت آموزشی به توسعه و بهبود خلاقیت و نوآوری بپردازند که این امر در کسب مهارت‌های لازم برای توسعه کارآفرینی در سیستم آموزش عالی، باید مورد توجه باشد. دانشگاه‌ها باید از طریق توسعه کارآفرینی دانشجویان به واسطه دروس و محتوای دوره‌های آموزشی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی، انجام تحقیقات در خصوص کارآفرینی و نگرش‌های مربوط به آن، حمایت‌های علمی و مشاوره‌ای جهت انجام فعالیت‌های کارآفرینانه موجب بهبود و توسعه جهت‌گیری کارآفرینی شوند که هدف آن تربیت دانشجویانی می‌باشد که بتوانند پس از دانش‌آموختگی شغل جدیدی همراه با نوآوری و ریسک‌پذیری و خلاقیت ایجاد کنند. موسسات آموزش عالی باید از انتقال دانش شفاهی به دانشجویان پرهیز کنند آنها می‌توانند جهت توانمندسازی دانشجویان و بهبود قدرت ابتکار و ریسک‌پذیری آن‌ها به کاربردی‌سازی علوم و تجاری‌سازی ایده‌های علمی بپردازند که این امر در حل مشکلات دانشگاه در جهت توسعه کارآفرینی نقش بسزایی دارد.

References

- Abbasianchavari, A., & Moritz, A. (2021). The impact of role models on entrepreneurial intentions and behavior: a review of the literature. *Management Review Quarterly*, 71, 1-40. <https://doi.org/10.1007/s11301-019-00179-0>
- Abidi, O., Nimer, K., Bani-Mustafa, A., & Toglaw, S. (2022). Relationship between faculty characteristics and their entrepreneurial orientation in higher education institutions in Kuwait. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 11(1), 12. <https://doi.org/10.1186/s13731-022-00206-7>.
- Agu, A. G., & Nwachukwu, A. N. (2020). Exploring the relevance of Igbo traditional business school in the development of entrepreneurial potential and intention in Nigeria. *Small Enterprise Research*, 27(2), 223-239. <https://doi.org/10.1080/13215906.2020.1752789>
- Ahmad, R., Mahli, F., Tehseen, S., Qureshi, Z. H., & Jannat, U. M. U. (2019, December). Entrepreneurial intentions among university's students in Malaysia. In *2019 13th International Conference on Mathematics, Actuarial Science, Computer Science and Statistics (MACS)* (pp. 1-7). IEEE. 10.1109/MACS48846.2019.9024788
- Akbari, M., Hatami, A., Pourjamshidi, H., & Mahavarpour, N. (2023). The influence of personal and financial competences on entrepreneurial intention: Mediating role of Protection

- Motivation. *Iranian Journal of Engineering Education*, 25(99), 111-127. <https://doi.org/10.22047/ijee.2023.406543.1994>
- Amaral, D. T., Nieuwenhuizen, C., & Schachtebeck, C. (2024). Assessing the influence of entrepreneurial education on individual entrepreneurial orientation of university students. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 13(1), 70. <https://doi.org/10.1186/s13731-024-00432-1>
- Amini Roshan, Z., Gholamian, J., Mahmoudi, A., & Azizi, B. (2022). Designing a Model of personality trait and Entrepreneurship motivation on Medium and Small Businesses starting up with the role of mediation Awareness of entrepreneurship. *Journal of Entrepreneurship Development*, 15(1), 60-41. (in persian) [10.22059/jed.2022.332949.653808](https://doi.org/10.22059/jed.2022.332949.653808)
- Ardi, Z., Yulastri, A., Hidayat, H., Ganefri, G., Yuliana, Y., Susanto, P., ... & Eseadi, C. (2024). Enhancing entrepreneurial intention through curriculum, risk awareness, optimism and opportunities: the mediating and moderating roles of entrepreneur inspiration and support. *Journal of Social and Economic Development*, 1-20. <https://doi.org/10.1007/s40847-024-00339-3>
- Arru, B. (2020). An integrative model for understanding the sustainable entrepreneurs' behavioural intentions: an empirical study of the Italian context. *Environment, Development and Sustainability*, 22(4), 3519-3576. <https://doi.org/10.1007/s10668-019-00356-x>
- Ataei, P., Karimi, H., & Zarei, R. (2024). The role of entrepreneurial leadership, intellectual capital, innovativeness culture, and entrepreneurial orientation in entrepreneurial opportunity recognition by students. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 100265. <https://doi.org/10.1016/j.joitmc.2024.100265>
- Ataei, P., Karimi, H., Ghadermarzi, H., & Norouzi, A. (2020). A conceptual model of entrepreneurial competencies and their impacts on rural youth's intention to launch SMEs. *Journal of Rural Studies*, 75, 185-195. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.01.023>
- Ayala, J. C., & Manzano, G. (2014). The resilience of the entrepreneur. Influence on the success of the business. A longitudinal analysis. *Journal of economic psychology*, 42, 126-135. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2014.02.004>
- Barba-Sánchez, V., & Atienza-Sahuquillo, C. (2018). Entrepreneurial intention among engineering students: The role of entrepreneurship education. *European research on management and business economics*, 24(1), 53-61. <https://doi.org/10.1016/j.iemeen.2017.04.001>
- Bauman, A., & Lucy, C. (2021). Enhancing entrepreneurial education: Developing competencies for success. *The International Journal of Management Education*, 19(1), 100293. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2019.03.005>
- Bernadó, E., & Bratzke, F. (2024). Revisiting EntreComp through a systematic literature review of entrepreneurial competences. Implications for entrepreneurship education and future research. *The International Journal of Management Education*, 22(3), 101010. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2024.101010>
- Bin Yusoff, M. N. H., Zainol, F. A., & Bin Ibrahim, M. D. (2015). Entrepreneurship Education in Malaysia's Public Institutions of Higher Learning--A Review of the Current Practices. *International Education Studies*, 8(1), 17-28. [10.5539/ies.v8n1p17](https://doi.org/10.5539/ies.v8n1p17)
- Bodolica, V., Shirokova, G., Ragulina, D., & Lushnikova, A. (2024). Students' individual entrepreneurial orientation and the scope of startup activities in Russia: The role of university

- infrastructure. *The International Journal of Management Education*, 22(2), 100986. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2024.100986>
- Boissin, J. P., Branchet, B., Emin, S., & Herbert, J. I. (2009). Students and entrepreneurship: a comparative study of France and the United States. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, 22(2), 101-122. <https://doi.org/10.1080/08276331.2009.10593445>
- Canh, N. T., Liem, N. T., Thu, P. A., & Khuong, N. V. (2019). The impact of innovation on the firm performance and corporate social responsibility of Vietnamese manufacturing firms. *Sustainability*, 11(13), 3666. <https://doi.org/10.3390/su11133666>
- Capelleras, J. L., Contin-Pilart, I., Larraza-Kintana, M., & Martin-Sanchez, V. (2019). Entrepreneurs' human capital and growth aspirations: The moderating role of regional entrepreneurial culture. *Small Business Economics*, 52, 3-25. <https://doi.org/10.1007/s11187-017-9985-0>
- Carree, M. A., & Thurik, A. R. (2010). *The impact of entrepreneurship on economic growth* (pp. 557-594). Springer New York. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1191-9_20
- Chauhan, S., Chauhan, K., Singh, S., Mahlawat, S., Kumar, V., & Singh, S. (2024). Analyzing family support mediating role between motivational factors and sustainable entrepreneurial intentions: A study on university students. *Sustainable Technology and Entrepreneurship*, 3(3), 100076. <https://doi.org/10.1016/j.stae.2024.100076>
- Clark, B. R. (2004). Delineating the character of the entrepreneurial university. *Higher education policy*, 17(4), 355-370. <https://doi.org/10.1057/palgrave.hep.8300062>
- Covin, J. G., & Slevin, D. P. (1988). The influence of organization structure on the utility of an entrepreneurial top management style. *Journal of management studies*, 25(3), 217-234. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6486.1988.tb00033.x>
- Covin, J. G., & Wales, W. J. (2012). The measurement of entrepreneurial orientation. *Entrepreneurship theory and practice*, 36(4), 677-702. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2010.00432>
- Etriya, E., Scholten, V. E., Wubben, E. F., Kemp, R. G., & Omta, S. W. F. (2018). The importance of innovation adoption and generation in linking entrepreneurial orientation with product innovation and farm revenues: the case of vegetable farmers in West Java, Indonesia. *International Food and Agribusiness Management Review*, 21(7), 969-988. 10.22434/IFAMR2017.0038
- Fayolle, A. (2018). Personal views on the future of entrepreneurship education. In *A research agenda for entrepreneurship education* (pp. 127-138). Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781786432919.00013>
- Ganjali, Z., & Bagherimajd, R. (2021). The effect of individual entrepreneurship orientation on entrepreneurial behavior with the mediating role of entrepreneurial intention in post-graduate engineering students. *Journal of Entrepreneurship Development*, 13(4), 521-540. (in Persian). 10.22059/jed.2020.305787.653405
- Ghina, A., Simatupang, T. M., & Gustomo, A. (2014). A Systematic Framework for Entrepreneurship Education within a University Context. *International Education Studies*, 7(12), 1-19. 10.5539/ies.v7n12p1
- Gieure, C., del Mar Benavides-Espinosa, M., & Roig-Dobón, S. (2020). The entrepreneurial process: The link between intentions and behavior. *Journal of Business Research*, 112, 541-548. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.11.088>

- Goswami, S., Alagh, R., Adnan, M., & Pokhriyal, A. K. (2024). An empirical analysis of factors influencing sustainability-oriented entrepreneurial intention: a study on university students. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 14(1), 9. <https://doi.org/10.1007/s40497-024-00380-w>
- Gu, W., & Wang, J. (2022). Research on index construction of sustainable entrepreneurship and its impact on economic growth. *Journal of Business Research*, 142, 266-276. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.12.060>
- Gu, W., Mo, W., & Wang, M. (2024). Enterprise-level sustainable entrepreneurship index construction and its applications. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 20(2), 867-900. <https://doi.org/10.1007/s11365-023-00920-y>
- Gupta, V. K., & Gupta, A. (2015). Relationship between entrepreneurial orientation and firm performance in large organizations over time. *Journal of International Entrepreneurship*, 13, 7-27. <https://doi.org/10.1007/s10843-014-0138-0>
- Haynie, J. M., Shepherd, D. A., & Patzelt, H. (2016). Cognitive adaptability and an entrepreneurial task: The role of metacognitive ability and feedback. In *Decision Making in Entrepreneurship* (pp. 237-265). Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781784716042.00022>
- Hayter, C. S., & Parker, M. A. (2019). Factors that influence the transition of university postdocs to non-academic scientific careers: An exploratory study. *Research Policy*, 48(3), 556-570. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2018.09.009>
- Ignacio, G. P., Pilar, C. G. M., & Enrique, T. M. (2023). Impact of the sense of initiative and entrepreneurship competence on the entrepreneurial intention. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 1-25. <https://doi.org/10.1007/s11365-023-00909-7>.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1919). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. In *Corporate governance* (pp. 77-132). Gower <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781315191157-9/theory-firm-managerial-behavior-agency-costs-ownership-structure-michael-jensen-william-meckling>.
- Joensuu-Salo, S., Viljamaa, A., & Varamäki, E. (2022). Sustainable entrepreneurs of the future: The interplay between educational context, sustainable entrepreneurship competence, and entrepreneurial intentions. *Administrative Sciences*, 12(1), 23. <https://doi.org/10.3390/admsci12010023>
- Johnson, M. P., & Schaltegger, S. (2020). Entrepreneurship for sustainable development: A review and multilevel causal mechanism framework. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 44(6), 1141-1173. <https://doi.org/10.1177/1042258719885368>
- Jones, D. B., & Tadjewski, M. (2017). *Foundations of marketing thought: The influence of the German historical school*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315646756>
- Khalfan, K. M., & Ariffin, K. B. M. (2024). The Effect of Individual Entrepreneurial Orientation Factors, Self-Efficacy on Entrepreneurial Intention Among the UAE University Students. In *Business Development via AI and Digitalization: Volume 2* (pp. 963-975). Cham: Springer Nature Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-031-62106-2_73
- Kim, J. Y., Choi, D. S., Sung, C. S., & Park, J. Y. (2018). The role of problem solving ability on innovative behavior and opportunity recognition in university students. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 4(1), 4. <https://doi.org/10.1186/s40852-018-0085-4>

- Kohles, J. C., Bligh, M. C., & Carsten, M. K. (2012). A follower-centric approach to the vision integration process. *The leadership quarterly*, 23(3), 476-487. <https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2011.12.002>
- Kyndt, E., & Baert, H. (2015). Entrepreneurial competencies: Assessment and predictive value for entrepreneurship. *Journal of Vocational Behavior*, 90, 13-25. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2015.07.002>
- Lackéus, M. (2020). Comparing the impact of three different experiential approaches to entrepreneurship in education. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 26(5), 937-971. 10.1108/IJEBR-04-2018-0236
- Lans, T., Blok, V., & Wesseling, R. (2014). Learning apart and together: towards an integrated competence framework for sustainable entrepreneurship in higher education. *Journal of Cleaner Production*, 62, 37-47. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.03.036>
- Littlewood, D., & Holt, D. (2018). Social entrepreneurship in South Africa: Exploring the influence of environment. *Business & Society*, 57(3), 525-561. <https://doi.org/10.1177/0007650315613293>
- Mamai, M., & Yinghua, S. (2016). Managing risks through mitigation strategies: evidence from cameroonian small and medium enterprises. *International Journal of Business and Management*, 12(1), 219-227. <https://doi.org/10.5539/ijbm.v12n1p219>
- Muscio, A., & Vallanti, G. (2022). The gender gap in Ph. D. entrepreneurship: How do students perceive the academic environment?. *Plos one*, 17(4), e0261495. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0261495>
- Naderi, N., Monavarifard, F., & Salehi, L. (2022). Fostering sustainability-oriented knowledge-sharing in academic environment: A key strategic process to achieving SDGs through development of students' sustainable entrepreneurship competences. *The International Journal of Management Education*, 20(1), 100603. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2022.100603>
- Nakos, G., Dimitratos, P., & Elbanna, S. (2019). The mediating role of alliances in the international market orientation-performance relationship of SMEs. *International Business Review*, 28(3), 603-612. <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2018.12.005>
- Narmaditya, B. S., Sahid, S., & Hussin, M. (2024). From classroom to entrepreneurship: the link between educator competencies, entrepreneurial literacy and entrepreneurial behaviour in higher education. *Journal of Applied Research in Higher Education*. 10.1108/JARHE-11-2023-0521
- Okolie, U. C., Igwe, P. A., Ayoola, A. A., Nwosu, H. E., Kanu, C., & Mong, I. K. (2021). Entrepreneurial competencies of undergraduate students: The case of universities in Nigeria. *The International Journal of Management Education*, 19(1), 100452. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2021.100452>
- Otadi, M., & Safari, S. (2020). Investigating the Role of Personality and Behavioral Characteristics in Explaining Students' Entrepreneurial Intention (Case Study: Shahed University). *Journal of Entrepreneurship Development*, 12(4), 501-520.(in Persian). 10.22059/jed.2020.291600.653170
- Penchev, P., & Salopaju, A. (2011). Entrepreneurial competencies needed by managers in their work. <https://www.semanticscholar.org/paper/Entrepreneurial-Competencies-Needed-by-Managers-in-Penchev-Salopaju/dc30af3be39fa0d7f95d13ccca76f9bcf173cf13>
- Peng, H. T., Yang, M., & Zhou, C. (2024). How does entrepreneurial orientation affect the relationship between emotional intelligence and entrepreneurial performance?--Based on the

- study of meta-analysis and structural equation model. *Current Psychology*, 1-22. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-06654-6>.
- Politis, D., Winborg, J., & Dahlstrand, Å. L. (2012). Exploring the resource logic of student entrepreneurs. *International Small Business Journal*, 30(6), 659-683. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0266242610383445>
- Qin, C. (2024). Entrepreneurial practices towards entrepreneurial intentions from Chinese vocational college students: a mediation-moderation model. *Global Knowledge, Memory and Communication*, (ahead-of-print). 10.1108/GKMC-09-2023-0340
- Ratten, V., & Jones, P. (2020). New challenges in sport entrepreneurship for value creation. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 16(3), 961-980. <https://doi.org/10.1007/s11365-020-00664-z>
- Rezaee, B., Naderi, N., Soleimani, M., Bahrami Nia, B., & Rostami, S. (2022). Effectiveness of entrepreneurial inspirational stories (success and failure) on entrepreneurial intention. *Karafan Quarterly Scientific Journal*, 19(2), 163-186. (in Persian). 10.48301/kssa.2021.277948.1439
- Romero-Colmenares, L. M., & Reyes-Rodríguez, J. F. (2022). Sustainable entrepreneurial intentions: Exploration of a model based on the theory of planned behaviour among university students in north-east Colombia. *The International Journal of Management Education*, 20(2), 100627. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2022.100627>
- Sabahi, S., & Parast, M. M. (2020). The impact of entrepreneurship orientation on project performance: A machine learning approach. *International Journal of Production Economics*, 226, 107621. <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2020.107621>
- Sánchez-Rebull, M. V., Campa-Planas, F., & Hernández-Lara, A. B. (2011). Dolceta, educación online para los consumidores: módulo de alfabetización financiera en España. *Profesional de la información/Information Professional*, 20(6), 682-688. <https://doi.org/10.3145/epi.2011.nov.13>
- Sendawula, K., Turyakira, P., & Alioni, C. (2018). Sustainable entrepreneurship intention among university students in Uganda: A conceptual paper. 10.5897/AJBM2017.8447
- Sharma, S., Goyal, D. P., & Singh, A. (2021). Systematic review on sustainable entrepreneurship education (SEE): A framework and analysis. *World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development*, 17(3), 372-395. 10.1108/WJEMSD-05-2020-0040.
- Shepherd, D. A., & Patzelt, H. (2011). The new field of sustainable entrepreneurship: Studying entrepreneurial action linking “what is to be sustained” with “what is to be developed”. *Entrepreneurship theory and practice*, 35(1), 137-163. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2010.00426.x>
- Siddiqui, D., Mumtaz, U., & Ahmad, N. (2023). The impact of entrepreneurship orientation on student entrepreneurial intentions in higher education. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 13(1), 27. <https://doi.org/10.1007/s40497-023-00371-3>
- Smith, B. R., Kickul, J. R., & Wilson, F. (2010). Entrepreneurial opportunity evaluation: a discrete choice analysis of financial and social entrepreneurial opportunity attributes. In *Values and Opportunities in Social Entrepreneurship* (pp. 121-140). London: Palgrave Macmillan UK. https://doi.org/10.1057/9780230298026_7

- Taatala, V., & Down, S. (2012). Measuring entrepreneurial orientation of university students. *Education+ training*, 54(8/9), 744-760. 10.1108/00400911211274864
- Tajeddini, K., Martin, E., & Ali, A. (2020). Enhancing hospitality business performance: The role of entrepreneurial orientation and networking ties in a dynamic environment. *International Journal of Hospitality Management*, 90, 102605. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102605>.
- Tan, L. P., Pham, L. X., & Bui, T. T. (2021). Personality traits and social entrepreneurial intention: the mediating effect of perceived desirability and perceived feasibility. *The Journal of Entrepreneurship*, 30(1), 56-80. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0971355720974811>
- Tan, Y. (2014). *Performance, risk and competition in the Chinese banking industry*. Chandos Publishing. <https://doi.org/10.1016/C2013-0-18522-4>
- Teece, D. J. (2016). Dynamic capabilities and entrepreneurial management in large organizations: Toward a theory of the (entrepreneurial) firm. *European Economic Review*, 86, 202-216. <https://doi.org/10.1016/j.eurocorev.2015.11.006>
- Tehseen, S., & Haider, S. A. (2021). Impact of universities' partnerships on students' sustainable entrepreneurship intentions: A comparative study. *Sustainability*, 13(9), 5025. <https://doi.org/10.3390/su13095025>
- Tehseen, S., & Ramayah, T. (2015). Entrepreneurial competencies and SMEs business success: The contingent role of external integration. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(1), 50-61. 10.5901/mjss.2015.v6n1p50
- Volery, T., Mueller, S., & von Siemens, B. (2015). Entrepreneur ambidexterity: A study of entrepreneur behaviours and competencies in growth-oriented small and medium-sized enterprises. *International Small Business Journal*, 33(2), 109-129. <https://doi.org/10.1177/0266242613484777>
- Volkman, C., Fichter, K., Klostner, M., & Audretsch, D. B. (2021). Sustainable entrepreneurial ecosystems: An emerging field of research. *Small Business Economics*, 56(3), 1047-1055. <https://doi.org/10.1007/s11187-019-00253-7>
- Vuorio, A. M., Puimalainen, K., & Fellnhofer, K. (2018). Drivers of entrepreneurial intentions in sustainable entrepreneurship. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 24(2), 359-381. 10.1108/IJEBR-03-2016-0097
- Wei, J., Chen, Y., Zhang, Y., & Zhang, J. (2020). How does entrepreneurial self-efficacy influence innovation behavior? Exploring the mechanism of job satisfaction and Zhongyong thinking. *Frontiers in Psychology*, 11, 530447. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00708>
- Yazdanpanah, M., & Zobeidi, T. (2017). Impact of entrepreneurial characteristics on entrepreneurial intentions: a case study of Khouzestan Ramin University. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 23(2), 115-131. (in Persian). https://journal.irphe.ac.ir/article_702927_en.html
- Yegane, S., Samadi, P., & Ahmadi, P. (2022). Explaining the Process of the Effect of Hidden Curriculum on the Formation of Professional Ethics of Engineering Students. *Karafan Quarterly Scientific Journal*, 19(Special Issue), 231-254. <https://www.doi.org/10.48301/KSSA.2021.254374.1246>
- Zhang, T., Haq, S. U., Xu, X., & Nadeem, M. (2024). Greening ambitions: exploring factors influencing university students' intentions for sustainable entrepreneurship. *International*

Entrepreneurship and Management Journal, 1-37. <https://doi.org/10.1007/s11365-024-00991-5>.

Zhao, H., Seibert, S. E., & Lumpkin, G. T. (2010). The relationship of personality to entrepreneurial intentions and performance: A meta-analytic review. *Journal of management*, 36(2), 381-404. <https://doi.org/10.1177/0149206309335187>